

POSTANOWIENIE

Dnia 31 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Stanisław Stankiewicz

w sprawie **P. J.**

oskarżonego z art. 91a ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane
po rozpoznaniu w Izbie Karnej, na posiedzeniu w dniu 31 października 2024 r.,
zażalenia oskarżonego

na zarządzenie Zastępcy Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu
Okręgowego w Siedlcach z dnia 1 lutego 2024 r., sygn. akt II Ka 469/22,
w przedmiocie odmowy przyjęcia skargi oskarżonego od wyroku Sądu Okręgowego
w Siedlcach z dnia 18 listopada 2022 r., sygn. akt II Ka 469/22,
na podstawie art. 539f k.p.k. w zw. z art. 530 § 3 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł :

utrzymać w mocy zaskarżone zarządzenie.

Wskazany wyżej zarządzeniem odmówiono oskarżonemu P. J. przyjęcia
skargi od wyroku sądu odwoławczego - Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 18
listopada 2022 r., sygn. akt II Ka 469/22, uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w
Siedlcach z dnia 6 kwietnia 2022 r., sygn. akt II K 30/21 i przekazującego sprawę
do ponownego rozpoznania temu Sądowi – z uwagi na wniesienie skargi po
terminie.

W uzasadnieniu zaskarżonego zarządzenia podniesiono, że zgodnie z art.
539b § 1 k.p.k., skargę wnosi się w terminie 7 dni od daty doręczenia wyroku z

uzasadnieniem. Wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 18 listopada 2022 r. został doręczony oskarżonemu w dniu 20 grudnia 2022 r., zaś skarga, sporządzona osobiście przez P. J. , została nadana w urzędzie pocztowym dopiero w dniu 22 maja 2023 r. Nadto wskazano, iż postanowieniem Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 1 sierpnia 2023 r. nie uwzględniono wniosku oskarżonego o przywrócenie terminu do złożenia skargi, zaś dodatkowo sama skarga nie spełnia też wymogu, o jakim mowa w art. 526 § 2 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k.

Na powyższe zarządzenie zażalenie złożył oskarżony P. J. i zarzucił, że zostało ono wydane:

„1. Z obrazą przepisów postępowania z art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k., w sposób mający wpływ na treść zarządzenia, wobec:

1) rażącego naruszenia art. 94 § 1 pkt 4 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt 2 k.p.k. poprzez nie wskazanie w postanowieniu Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 1 sierpnia 2023 r. (sygn.. akt II Ka 469/22) o nie uwzględnieniu wniosku o przywrócenie terminu do złożenia skargi z 22 maja 2023 r. do Sądu Najwyższego na wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 18 listopada 2022 r. podstawy prawnej zawartego tam rozstrzygnięcia;

2) rażącego naruszenia art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt 2 k.p.k. poprzez rozpoznanie sprawy w przedmiocie wniosku o przywrócenie terminu do złożenia skargi z dn. 22 maja 2023 r. do Sądu Najwyższego na wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 18 listopada 2022 r. (sygn. akt II Ka 469/22) na przez sędziego D.P., względem którego zachodziły uzasadnione wątpliwości, co do jego bezstronności w sprawie, wobec złożonego w dniu 31.07.2023 r. wniosku o jego wyłączenie i wskazanych tam przyczyn;

3) rażącego naruszenia art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt 2 k.p.k. poprzez nie rozpoznanie obiektywnie i skutecznie złożonego przeze mnie wniosku z 31.07.2023 r. o wyłączenie sędziego D.P. w sprawie o przywrócenie terminu do złożenia skargi z 22 maja 2023 r. do Sądu Najwyższego na wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 18 listopada 2022 r. (sygn. akt II Ka 469/22), złożonego w tym samym dniu i nie doręczenie mi rozstrzygnięcia w przedmiocie tego wniosku przed wydaniem postanowienia Sądu Okręgowego w Siedlcach z

dnia 1 sierpnia 2023 r. (sygn. akt II Ka 469/22) o nie uwzględnieniu wniosku o przywrócenie terminu do złożenia skargi do Sądu Najwyższego;

4) innego rażącego naruszenia prawa mającego wpływ na treść postanowienia Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 1 sierpnia 2023 r. (sygn.. akt II Ka 469/22) o nie uwzględnieniu wniosku o przywrócenie terminu do złożenia skargi z 22 maja 2023 r. do Sądu Najwyższego na wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 18 listopada 2022 r., tj. art. 42a § 3 i § 5 ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych poprzez nie poinformowanie mnie o składzie rozpoznającym sprawę w przedmiocie wniosku z 31.07.2023 r. o wyłączenie sędziego D.P. od orzekania w przedmiocie wniosku o przywrócenie terminu do złożenia skargi do Sądu Najwyższego, pomimo mojego dodatkowego wniosku zawartego we wniosku o wyłączenie sędziego z 31.07.2023 r. i pozbawienie mnie możliwości skorzystania z uprawnienia badania, o którym mowa w art. 42a § 3 ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych;

5) innego rażącego naruszenia prawa, mającego wpływ na treść postanowienia Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 1 sierpnia 2023 r. (sygn.. akt II Ka 469/22) o nie uwzględnieniu wniosku o przywrócenie terminu do złożenia skargi z 22 maja 2023 r. do Sądu Najwyższego na wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 18 listopada 2022 r., tj. art. 41 § 1 k.p.k. poprzez nie poinformowanie mnie o składzie rozpoznającym sprawę w' przedmiocie wniosku z 31.07.2023 r. o wyłączenie sędziego D.P. od orzekania o przywrócenie terminu do złożenia skargi do Sądu Najwyższego, pomimo mojego dodatkowego wniosku zawartego w'c wniosku o wyłączenie sędziego z 31.07.2023 r.;

6) obrazy przepisu art. 126 § 1 k.p.k. polegającej na błędnej ocenie, iż mylne pouczenie strony przez Sąd o terminie wniesienia środka odwoławczego jakie miało miejsce (w pouczeniu doręczeniu z dn.14.12.2022 r .), nie stanowi przyczyny niedotrzymania terminu zawitego niezależnej od strony (tutaj oskarżonego), podczas gdy błąd ten doprowadził do niezachowania wymaganego terminu zawitego i z tego powodu stanowił przyczynę niedotrzymania przeze mnie terminu zawitego niezależną od oskarżonego; co spowodowało bezzasadną odmowę przyjęcia mojej skargi z dnia 22 maja 2023 r. do Sądu Najwyższego na wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach z dn. 18 listopada 2022 r. oraz bezzasadną odmowy

przyjęcia tej skargi w sytuacji, w której złożyłem wniosek o przywrócenie terminu do złożenia tej skargi w terminie 7 dni od daty ustania przeszkody, która została szczegółowo wskazana w tym wniosku oraz jednocześnie dopełniłem czynności, która miała być w tym terminie wykonana, z tym iż wobec nie wezwania mnie przez Sąd Okręgowy w Siedlcach do uzupełnienia braków formalnych, nie uzupełniłem jeszcze złożonej skargi w zakresie wymaganym art. 526 § 2 w zw. z art. 539f k.p.k.

2. Z obrazą przepisów postępowania, w sposób mający wpływ na treść zaskarżonego zarządzenia, tj.: art. 42a § 3 i § 5 ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych poprzez nie poinformowanie mnie o składzie rozpoznającym sprawę w przedmiocie wydania skarżonego zarządzenia skoro nie wydawał go bezpośrednio Prezes Sądu Okręgowego w Siedlcach, przez co pozbawiono mnie skorzystania z uprawnienia badania, o którym mowa w art. 42a § 3 ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych, a także pozbawiono mnie uprawnienia do skorzystania ze złożenia wniosku o wyłączenie sędziego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k., zwłaszcza jeżeli skarżone zarządzenie wydał Zastępca Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Okręgowego w Siedlcach, który orzekał wcześniej w sprawie o sygnaturze II Ka 469/22 poprzez wydanie zarządzenia z dnia 14 sierpnia 2023 r. o odmowie przyjęcia mojego zażalenia złożonego na podstawie art. 126 § 3 k.p.k. z dnia 10 sierpnia 2023 r. do Sądu Apelacyjnego w Lublinie na postanowienie Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 1 sierpnia 2023 r. w przedmiocie odmowy przywrócenia terminu do złożenia skargi z dn. 22 maja 2023 r. do Sądu Najwyższego na wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach z dn. 18 listopada 2022 r.

3. Z obrazą przepisów postępowania, w sposób mający wpływ na treść zaskarżonego zarządzenia, tj. art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k. poprzez przyjęcie w skarżonym zarządzeniu iż w/w moja skarga do Sądu Najwyższego z 22 maja 2023 r. nie spełniała wymogu, o którym mowa w art. 526 § 2 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k. pomimo zaniechania przez Sąd Okręgowy w Siedlcach trybu z art. 120 § 1 k.p.k.

4. Z błędem w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego zarządzenia, który miał wpływ na jego treść, tj:

1) błędne ustalenie, że należało odmówić przyjęcia skargi z dnia 22 maja 2023 r. do Sądu Najwyższego na wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach z dn. 18 listopada 2022 r. jako złożonej po terminie;

2) błędne ustalenie że należało odmówić przyjęcia skargi z dnia 22 maja 2023 r. do Sądu Najwyższego na wyrok Sądu Okręgowego w' Siedlcach z dn. 18 listopada 2022 r., jako złożonej po terminie wobec postanowienia Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 1 sierpnia 2023 r.,

3) brak ustalenia, iż nie ponosiłem winy za uchybienie rzeczywistemu terminowi do złożenia skargi z 22 maja 2023 r. do Sądu Najwyższego na wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach z dn. 18 listopada 2022 r., albowiem doszło do tego wyłącznie z uwagi na błędne pouczenie mnie (w doręczeniu z dnia 14 grudnia 2022 r.) przez Sąd o przysługującym mi środku zaskarżenia, do którego to pouczenia nie zastosowałem się, a jak wynika z utrwalonego orzecznictwa w tym zakresie wadliwe pouczenie oskarżonego o przysługującym mu prawie do wniesienia środka zaskarżenia stanowi niezawinioną przyczynę niedotrzymania terminu, a co za tym idzie stanowi też dostateczną podstawę do jego przywrócenia;

4) brak ustalenia, iż najwcześniej mogłem powziąć wiedzę o uchybieniu terminowi z art. 539b § 1 k.p.k. z chwilą w której doręczono mu pismo Prezesa Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 2 maja 2023 r., znak [...] w związku ze skargą z dn. 03.04.2023 r., tj. z dniem 13 maja 2023 r.”.

W konkluzji P. J. wniósł o: „uchylenie skarżonego zarządzenia i przyjęcie skargi z dnia 22 maja 2023 r. do Sądu Najwyższego na wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach z dn. 18 listopada 2022 r. jako złożonej w terminie, a także reasumpcję postanowienie Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 1 sierpnia 2023 r. poprzez jego zmianę oraz uwzględnienie wniosku z dnia 22 maja 2023 r. o przywrócenie terminu do złożenia tej skargi, ewentualnie uchylenie skarżonego zarządzenia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Siedlcach do ponownego rozpoznania”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie, gdyż merytorycznie bezpodstawne okazały się podniesione w nim polemiczne zarzuty obrazy

przepisów prawa procesowego oraz błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego zarządzenia.

Na wstępie zauważyć należy, że niewątpliwie od wyroku sądu odwoławczego, uchylającego wyrok sądu pierwszej instancji i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania stronom przysługuje skarga do Sądu Najwyższego, o której mowa w przepisach Rozdziału 55a k.p.k. Rzecz jednak w tym, że do skutecznego złożenia tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia, niezbędne jest dochowanie określonych wymogów formalnych. W szczególności skargę taką wnosi się w terminie 7 dni od daty doręczenia wyroku z uzasadnieniem (art. 53

9b § 1 zdanie pierwsze k.p.k.).

W realiach przedmiotowej sprawy bezsporne jest, że kasatoryjny wyrok sądu odwoławczego - Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 18 listopada 2022 r., wydany w sprawie o sygn. akt II Ka 469/22, wraz z uzasadnieniem, został doręczony oskarżonemu w dniu 20 grudnia 2022 r. Od tego też dnia rozpoczął bieg siedmiodniowy termin do wniesienia skargi. Skarga oskarżonego została nadana w placówce pocztowej (art. 124 k.p.k.) dopiero w dniu 22 maja 2023 r., a więc niewątpliwie po upływie wskazanego wyżej terminu zawitego. Skoro wyraźnie doszło do przekroczenia tego terminu, to skarga oskarżonego musiała być uznana za spóźnioną, a tym samym - za nieskuteczną (art. 122 § 1 k.p.k.). Przewodniczący Wydziału, zgodnie z art. 539f k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 k.p.k., był zatem wprost zobowiązany do odmowy przyjęcia skargi.

Wprawdzie w zażaleniu sformułowano wiele polemicznych zarzutów natury procesowej, które - w przekonaniu skarżącego - winny skutkować uwzględnieniem wniesionego środka odwoławczego, jednakże P. J. w racjonalny sposób nie wskazał na takie obiektywne okoliczności, które miałyby usprawiedliwiać niedotrzymanie terminu zawitego. Odnosząc się do podnoszonych przez skarżącego argumentów, mających wykazywać wadliwość udzielonego pouczenia, oskarżonemu należy przypomnieć, że był obecny na ogłoszeniu wyroku kasatoryjnego sądu odwoławczego i jak wynika z protokołu ogłoszenia tegoż wyroku, został wówczas prawidłowo pouczone o prawie i terminie do wniesienia skargi. Jak trafnie wskazuje się w orzecznictwie, obecność oskarżonego na

ogłoszeniu wyroku sądu II instancji, podczas którego został prawidłowo pouczony o prawie do wniesienia skargi, wyklucza możliwość skutecznego powoływania się na okoliczność braku zawinienia terminowi zawitemu do jej złożenia, jeżeli nie występują inne obiektywne okoliczności jak np. stwierdzona i udokumentowana choroba (zob. postanowienie SN z 21 kwietnia 2021 r., II KZ 12/21, LEX nr 3229418).

W szczególności podnoszone w zażaleniu liczne zastrzeżenia, dotyczące w większości innego postępowania incydentalnego, *in concreto* w przedmiocie przywrócenia terminu do złożenia skargi na wyrok sądu odwoławczego (sygn. akt II Ka 469/22), także nie mogły skutkować pożądanym przez skarżącego rozstrzygnięciem. Nie ulega wszakże wątpliwości, że postanowieniem z dnia 1 sierpnia 2023 r. Sąd Okręgowy w Siedlcach nie uwzględnił wniosku P. J. o przywrócenie terminu do złożenia skargi, zaś postanowieniem Sądu Najwyższego z 28 listopada 2023 r. (sygn. akt II KZ 61/23) utrzymano w mocy zaskarżone zarządzenie Z-cy Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 14 sierpnia 2023 r., o odmowie przyjęcia zażalenia P. J. na postanowienie w przedmiocie odmowy przywrócenia terminu do złożenia skargi. We wskazanym wyżej orzeczeniu Sąd Najwyższy w sposób klarowny wyłuszczył także motywy swego postąpienia i tych racji nie mogą zmienić polemiczne wywody autora zażalenia.

Nieuprawnione są także zarzuty środka odwoławczego akcentujące okoliczność, że do oskarżonego (wraz z doręczonym odpisem wyroku kasatoryjnego) omyłkowo wystosowano również inne pouczenie informujące go o tym, że przysługuje mu prawo do wniesienia kasacji. Jak już to wyżej zaakcentowano, z akt sprawy bezspornie wynika przecież, że P. J. był obecny na ogłoszeniu wyroku sądu odwoławczego i został wówczas w prawidłowy sposób pouczone przez Przewodniczącego (po podaniu ustnie najważniejszych powodów wyroku) o treści przepisów art. 457 § 1 k.p.k. i art. 539a § 1 k.p.k. oraz o terminie i sposobie wniesienia skargi (*vide* protokół ogłoszenia wyroku - k. 371). Nadto, zauważyć wypada, że nawet wadliwość pouczenia strony o przysługującym środku odwoławczym nie powoduje przyznania takiego uprawnienia, jeżeli w rzeczywistości takiego uprawnienia ustawa nie przewiduje (zob. postanowienia SN:

z 26 lutego 1999 r., V KZ 12/99, LEX nr 37415; z 7 czerwca 2018 r., V KZ 26/16). Zresztą nieskuteczne było eksponowanie w zażaleniu treści owego odmiennego pouczenia, omyłkowo załączonego do przesłanego P. J. odpisu wyroku kasatoryjnego, skoro: po pierwsze - oskarżony (jak już to wyżej podniesiono) został wcześniej prawidłowo pouczony; po drugie - posiadał obrońcę, który przecież sporządził i wniósł skargę na wyrok sądu odwoławczego; zaś po trzecie - same działania podjęte przez P. J. wprost przekonują, że wcale nie kierował się on wskazówkami zawartym w pisemnym pouczeniu. Nie sposób pominąć, że w osobistej korespondencji z dnia 23 stycznia 2023 r., kierowanej do Sądu Okręgowego w Siedlcach, P. J. sam wskazywał na „(...) błędne pouczenie dot. środka odwoławczego” (k. 412). W tej sytuacji nie zasługują na akceptację przedstawione w zażaleniu jurydycznie nietrafne, oczywiście błędne i odosobnione wywody skarżącego, w zakresie odmiennego sposobu obliczania ustawowego terminu do wniesienia skargi, który jest ewidentnie sprzeczny z racjonalnymi uregulowaniami zawartymi w odpowiednich przepisach postępowania karnego (art. 539b § 1 k.p.k.).

W niepowtarzalnych realiach przedmiotowej sprawy, nie sposób także racjonalnie twierdzić, że skarżącemu nie zapewniono realnej możliwości realizacji przysługujących mu uprawnień procesowych. Autor zażalenia pomija zupełnym milczeniem i zdaje się w ogóle nie dostrzegać, że jego obrońca z wyboru wniósł przecież (w imieniu i na rzecz P. J.), w ustawowym terminie, z zachowaniem wymogu wynikającego z art. 526 § 2 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k. (tj. obowiązku sporządzenia jej przez adwokata lub radcę prawnego), odpowiednią skargę na wyrok sądu odwoławczego (wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 18 listopada 2022 r., sygn. akt II Ka 469/22), uchylający wyrok sądu I instancji (wyrok Sądu Rejonowego w Siedlcach z dnia 6 kwietnia 2022 r., sygn. akt II K 30/21). O złożeniu i przyjęciu tej skargi na ww. wyrok kasatoryjny oraz przesłaniu jej Sądowi Najwyższemu w Warszawie, P. J. został również zawiadomiony (k. 410, 415). Obrońca w złożonej skardze zarzucił obrazę art. 429 § 2 k.p.k. i domagał się uchylenia zaskarżonego skargą wyroku i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania. Ten nadzwyczajny środek zaskarżenia Sąd Najwyższy rozpoznał w dniu 2 marca 2023 r. na posiedzeniu - w trybie art. 539e § 1 k.p.k. - na

którym oddalił wniesioną skargę, obciążając oskarżonego P. J. kosztami sądowymi postępowania skargowego (zob. postanowienie SN z dnia 9 marca 2023 r., II KS 4/23).

Jedynie na marginesie nadmienić dodatkowo należy, że w zaistniałej sytuacji procesowej trafne były - co do zasady - te uwagi, jakie przedstawiono w ostatnich akapitach postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2024 r. (II KZ 16/24), w zakresie „odmiennego uzyskania przez ustawodawcę celu od tego, który przyświecał wprowadzeniu do Kodeksu postępowania karnego nowego rozwiązania w postaci skargi na wyrok sądu odwoławczego”.

Reasumując, wniesiona przez oskarżonego osobista skarga musiała być uznana za spóźnioną, a tym samym za bezskuteczną. Zaskarżone zarządzenie było zatem zgodne z normą obligującą organ procesowy do odmowy przyjęcia skargi, z powodu złożenia jej po upływie terminu (art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k.).

W sytuacji, gdy skarżący P. J. nie wykazał, aby zakwestionowane zarządzenie dotknięte było jakąkolwiek wadą natury faktycznej lub prawnej, należało orzec, jak w postanowieniu.

[J.J.]

[a.ł.]